

Список використаних джерел

1. Ковбан О. Л. Особливості гімнастики «Цигун» [Текст] / О. Л. Ковбан, М. М. Стахів // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького: зб. наук. пр. – Львів, 2011. – Т.13, №2 (48), Ч.3. – С.215–218.
2. Федерация ушу/гунфу та цигун України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://olimpics.org.ua>
3. Линь Хоушен, Ло Пэйюй Секреты китайской медицины. Цигун [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/448/index.htm>

References

1. Kovban O. L. Osoblyvosti gymnastyky «Cygun» [Tekst] / O. L. Kovban, M. M. Stahiv // Naukovyj visnyk L'vivs'kogo nacional'nogo universytetu veterinarynoi' medycyny ta biotekhnologij im. S. Z. Gzhyc'kogo: zb. nauk. pr. – L'viv, 2011. – T.13, №2 (48), Ch.3. – S.215–218.
2. Federacija ushu/gunfu ta cigun Ukrai'ny [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://olimpics.org.ua>
3. Lin' Houshen, Lo Pajjuj Sekrety kytajs'koi' medycyny. Cygun [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://bibliograph.com.ua/448/index.htm>

Бутко Ю. Л., аспірантка, Донбаський державний педагогічний університет (Україна, Слов'янськ), 777infinity@i.ua

Вплив даоської антропомістичної традиції на сучасне українське суспільство

Розглянуто вплив антропомістичної традиції на сучасне українське суспільство. Встановлено, що практики даосизму викликають інтерес не тільки на далекому сході. В Україні також з'явилася величезна кількість клубів, спеціальних шкіл вивчення східної філософії, цигуну і бойових мистецтв. Величезну увагу до даосизму приділяють не тільки філософи, але і психологи, медики, вчителі та фізики. Тому дослідження філософії даосизму дуже актуально в нашій країні.

Автор зробила висновок, що даосизм має вплив на сучасне українське суспільство.

Ключові слова: даоська філософія, суспільство, духовні практики даосизму, цигун, ушу.

* * *

УДК 130.2:796

Завальнюк О. В.,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання, Факультету фізичного виховання та спорту, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), LanaZav@i.ua

СПОРТ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ФІЛОСОФСЬКИХ ПРОБЛЕМ ТІЛЕСНОСТІ

У даній статті ми спробуємо окреслити коло проблем спортивної діяльності, асоційованих із проблематикою тілесності. На нашу думку, варто поглибити аргументованість нашого звернення до зазначеної проблеми саме у контексті сучасних соціокультурних викликів. Загальновідомим фактом є те, що тілесність постає в якості одного із найбільш проблематизованих філософських конструктів сучасної філософії (тілесність рельєфно досліджується в межах проблеми постмодерністської деконструкції, феміністських, гендерних студій тощо). Отже, обійти проблему тілесності означало би – дистанціюватись від сучасних проблем та дослідницьких методологій.

Ключові слова: спорт, проблеми тілесності, соціокультурні виклики.

В межах статті виглядає неплідним широко використати увесь строкатий потенціал західних методологічних підходів та дискурсів, проте, абсолютно дистанціюватись від них було би некоректно з точки зору дотримання вимог об'єктивності та всебічності розгляду предмету дослідження. Аргументованості зазначеного дослідницького кроку надає наступна теза В. Козачинської: «Характерне для теоретичного дискурсу ХХ ст. звернення до проблематики тілесності

є пріоритетним у синтезі знань про психосоматичну (психотілесну, психофізичну) взаємообумовленість природи людини, засвідчуючи долаання класичного принципу десоматизації людини... Саме тіло постає у центрі поширених технік моделювання особистості суб'єкта початку третього тисячоліття, що прагне до перетворення і моделювання стану й «образу» власного тіла, яке виступає предметом трансформацій у різноманітних перформативних практиках, результатом штучно-технічної конструкції у спорті тощо» [8, с. 76].

На користь актуальності включення проблем тілесності до контексту нашої філософської розвідки спортивної діяльності доречно навести тезу О. Гомілко – відомої української дослідниці в галузі метафізики тілесності: «Незважаючи на теперішній значний інтерес до проблеми людського тіла, в ній залишається ще багато нез'ясованого та суперечливого. Адаже справа не лише в тому, щоб визнати важливість тілесності як емпіричної наявності. Питання ще й в тому, щоб ввести принцип тілесності до складу метафізичної настанови розуму. Питання можна сформулювати так: «Чи важлива універсальність людини, якщо вона (людина) тілесна істота? Яке місце належить тілу, плоті, чуттєвій субстанції у конституюванні власне людського, притаманного лише людині, способу життя?» [5, с. 9].

На нашу думку, дослідження філософських аспектів тілесності у спортивних контекстах має евристичний потенціал для збагачення вітчизняного дискурсу тілесності, в той самий час, як різні інтерпретації дозволяють поглибити рівень рефлексії спортивних проблем. Дослідник М. Ібрагімов зазначає, що на перетині дослідження філософських проблем спорту та тілесності існує можливість збагатити філософський інструментарій теоретичними та емпіричними досягненнями фізкультурно-спортивної науки у дослідженні психосоматичної адаптації до нових умов життя в колі питань «тілесного досвіду», який є предметом феноменологічних дискурсів; поновити дещо деформований під тиском тиском соціально-політичних цілей яскравий ореол творчої сутності спортсмена як діяча культури, для якого спортивна діяльність є полем розгортання його потенційних креативних здібностей, що своїми виступами на змаганнях створює тілесний образ світу і цим звеличує невагомну людську сутність [7, с. 94].

Хотілося би звернути увагу, що звернення до проблеми тілесності у нашому дослідженні має на меті продемонструвати ширші контексти інтерпретації феномену спорту та фізичної культури. Мова йде про те, що у переважній більшості досліджуваних феноменів інтерпретуються з методологічної позиції десоматизації – людське тіло інтерпретується складовою частиною «тваринного світу» досліджуються, а його місце займають конструкти «особистість», «індивідуум», «его» тощо. Разом із тим, антропологічний поворот у філософії ХХ ст. продемонстрував хибність штучного розділення людини та тіла.

Дійсно, прослідковується тенденція у вишукуванні альтернатив раціональній методологічній догмі, наприклад, в межах природничо-культурологічного підходу. Аналіз філософських теорій кінця ХХ – початку ХХІ ст. демонструє можливість говорити не тільки про антропологічний поворот у сучасних філософських дослідженнях,

а навіть до наступного рівня розгортання антропологічного повороту, що має назву антропотехнічного повороту.

Антропотехнічний понятійний апарат взагалі демонструє свою близькість до спортивної проблематики та у подальших дослідженнях може бути використаний у повному обсязі. У згаданих сучасних теоріях на соціальні, культурні та політичні феномени екстраполюється спортивна та, частково, педагогічна термінологія та метафорика: антропотехнічний поворот... пропонує своєрідну філософію тренування як феномену модерної і постмодерної культури – в рамках цієї філософії він виявляє комплекси вправ і тренувальні програми в усіх сферах суспільного життя, передусім у політиці, а поширення набувають терміни «філософське багатоборство», «акробатична етика», «посткомуністичне догравання», «зміна тренерів» тощо [10, с. 34].

З цього приводу О. Гомілко пише: «Людина має тіло не лише як натуральну передумова власного буття. Тілесність складає основу сутнісних, ключових самоідентифікацій. Плоть є не менш важливим конститутивним чинником, аніж розум, воля або соціальне середовище... Культурний і екзистенційний сенс тілесності у самовизначенні людини розкривається лише через коло тих буттєвих подій, послідовність яких складає процес самовизначення, а ареною яких є людська плоть» [5, с. 231-232]. На нашу думку, спорт та фізична культура як сфери соціального буття об'єктивно потрапляють у коло феноменів, ареною актуалізації яких і постає людська тілесність.

Разом із тим, хотілося би зазначити, що дана методологічна позиція є лише спробою розширити методологічний інструментарій дослідження спортивної діяльності, який не намагається витіснити проблематику особистості тощо на периферію дослідження, дискредитувати її – звернення до проблеми тілесності у нашій роботі є кроком для досягнення певної дослідницької компліментарності: «Історично спорт артикулював силу і красу здорової психосоматичної вибудови тілесного організму людини. У сучасних різнобічних вимірах буття спорту, зокрема предметності, конкретності, комунікативності, персоналістичності, фокусується здобутий суспільством попередній культурно-цивілізаційний досвід збереження та вдосконалення тілесності, який наразі актуалізує необхідність філософської смислової рефлексії його доцільності» [6, с. 98].

Полемізуючи із підходами одного із засновників філософії спорту як напрямку У. Морганом, дослідниця М. Харунжева пропонує розширення проблемного поля філософських питань спортивної діяльності саме за рахунок дослідження проблематики тілесності: «Концептуалізуючи проблематику філософії спорту, Морган виділяє в ній онтологічний (визначення спорту, його супутніх культурних практик, поняття спорту і гри), епістемологічний (роль знання і досвіду в спорті) та аксіологічний (ціннісні та етичні дослідження) напрямки. На нашу думку, варто відзначити також естетичний, антропологічний, соціально-культурний аспекти філософії спорту і, якщо розглядати ширше, філософії фізичної культури. І ось тут ми бачимо як центральну проблематику людської тілесності» [12, с. 27]. Даний підхід співпадає із заявленою нами вище методологічною позицією, що саме тілесність є

феноменом, на який у подальшому «нашаровуються» важливі проблеми буття людини.

У даній статті ми виходимо із авторського переконання, що зайняття спортом слугують в сучасному світі одним із найважливіших чинників формування образу особистості. Формування власного тіла засобами спорту та здорового способу життя стає завданням створення соціально-прийнятної форми репрезентації особистості. Оригінальність при цьому досягається завдяки багатоманітності тілесних практик та видів спорту, чисельність яких невинно зростає не тільки порівняно із світом античності, але й порівняно із ХХ сторіччям, що стало таким собі століттям спорту [13]. Наприклад, після відкриття серфінгу (сквозання на дошці по хвилях) з'являється «віндсерфінг» (до дошки додається вітрило), а згодом популярним стає серфінг з парашутом тощо.

Велика кількість людей, що проводять робочий день в офісі, сидючи перед екранами комп'ютерів, намагаються після роботи відвідувати спортивні зали, студії фітнесу та йоги, або ж, хоча б, здійснюють прогулянки на відкритому повітрі. В той самий час, частина людей, які нехтують базовими принципами здорового способу життя, мають проблеми із вагою, заводять шкідливі звички, постають суб'єктами посиленої уваги засобів масової інформації, органів охорони здоров'я та соцзахисту та громадськості в цілому. На нашу думку, у їхньому випадку, це є проявом складного протиріччя, викликаного недостатньою увагою сучасної людини до власного тіла.

Дистанційованість від проблеми підтримання свого тіла у адекватному (здоровому, естетично привабливому тощо) стані порушує традиційні намагання демонструвати свою успішність через ознаку гарного тіла, яку дослідники вважають однією із ключових екзистенціальних потреб людини. З цього приводу С. Константинов пише: «У феноменах фізичної культури і спорту проявляється ставлення людини до тілесності як цінності. Чому тіло виступає для людини як цінність? Відповісти на це питання однозначно важко. Ось один з можливих відповідей: гарне (а головне, здорове) тіло є свого роду «маркером» успішності людини... Таке прагнення, згідно з нашою точкою зору, є характеристикою людської форми, базової екзистенціальної потребою людини. Саме ця потреба, що лежить уже в сфері метафізики, і виступає рушійною силою існування і розвитку всієї культури в цілому і фізичної культури зокрема» [9, с. 87]. Отже, сучасна людина в умовах тотального релятивізму, знаходить для себе індивідуальні проекти реалізації зазначеної базової екзистенціальної потреби людини – демонструвати свої успішність.

Не менш важливим моментом в поширенні фізичної культури стає також комерційний фактор. Величезна пропозиція спортивного одягу та знаряддя, курортів для спортивного відпочинку дозволяє формувати життєвий стиль сучасної особистості: «Стилістичний ансамбль з кодів одягу, татуювань, наколок, модної атрибутики, жестів та форми тіла, привертає увагу та дозволяє виражати соціальну належність особи та її життєву позицію» [1, с. 143]. Усі ці атрибути спортивності не тільки покривають тіло (що характерно для традиційного суспільства), скільки акцентують увагу

на його формі, підкреслюють мускулатуру, статуру в цілому – і таке «розширене тіло» в сучасному суспільстві свідчить про підвищений соціальний статус особи: «Культурна реальність, як і суспільство, – це антропологічна ситуація, в якій людська особа займає відповідне місце не лише силою абстрактних соціальних ознак, інтелектуальних якостей, майнової забезпеченості, а й завдяки тим чи іншим особистісним антропологічним ознакам: віку, статі, здоров'ю тощо. Тілесність у різних своїх вимірах – у низці різноманітних антропологічних характеристик та у конкретних значеннях – складає одну з головних засад особистісної самоідентифікації та культурної значущості особистості взагалі» [5, с. 250].

Варто відмітити специфіку розгляду тілесності у спортивних контекстах – кожен окремий вид спорту пропонує специфічні зразкові (з точки зору властивого цьому виду спорту естетичному проекту) моделі тілесності, специфічні риси та вимоги. Дослідниця В. Козачинська у зазначеному контексті наголошує наступне: різні види спорту демонструють модифіковані тіла спортсменів – для боротьби сумо тіло конструюється передусім як шар підшкірного жиру; у гімнастиці тіло вибудовується інакше, ніж у боксера, воно по-іншому сфокусоване на рівнях анатомії, фізичних якостей і дискурсу про нього», проте, найбільш демонстративним у цьому плані є сфера бодібілдингу [8, с.78].

Вершину популярності в сучасному суспільстві починають посідати так звані «екстремальні види спорту», які за допомогою ЗМІ демонструють тенденцію розширити межі можливого для людського тіла та людської волі, здатність руйнації світу буденності та прийнятних норм (насамперед до безпеки у виконанні складних фізичних вправ у традиційних видах спорту). При цьому, нормативні характеристики тіла завжди позначені відбитком культурної специфіки історичної доби, усталених світоглядних систем, що її характеризують. Історична ретроспективна, здійснена Д. Богдановою, підтверджує цю нашу тезу: «Будь-яка діяльність, якою б не займалася людина (суспільно-політична, матеріальне виробництво, художня творчість, спорт), тягне за собою має не тільки продукти виробництва, твори мистецтва, спортивні рекорди, а й зміна, розвиток самої людини, його здібностей, навичок, умінь і знань. Середньовічна філософія осмислює співвідношення душі і тіла в категоріях аскетизму, що ставив собі за мету виховання плоті для підпорядкування її вищому, духовному началу. У Новий час панувало уявлення про людину як розумному, мислячій суб'єкт» [2, с. 57]. Отже, специфічні погляди на екстремальний спорт детерміновані сучасним станом розвитку суспільства, який часто інтерпретується як «суспільство ризику» (У. Бек).

Особистий ризик та випробування себе (екстремальних можливостей організму) у досить небезпечних видах катання, плавання, стрибання, польотів тощо – стає передумовою реконструкції буденної форми тілесності та звичайного способу життя. На фундаментальному значенні тілесних практик у бутті людини та суспільства наголошується у наступній тезі: «Головні антропологічні події людського життя, як і взагалі всі інші антропологічні феномени, зумовлені наявністю у людини тіла. Саме тілесність є умовою їх можливості.

Людина входить в них, стає їх учасником та переживає їх наслідки (і сама стає їх наслідком) передусім завдяки тому, що вона є тілесною істотою. Інші, велими різноманітні значення цих подій, котрі зустрічаються в культурі, є нашаруванням над цим (тілесним) первинним онтологічним сенсом» [5, с. 233].

Переходячи до формулювання висновків, хотілося би зазначити, що проблематика тілесності у спорті виступає самодостатньою проблемою сучасної філософії та культурологічних студій. З іншого боку, варто тримати у полі зору той факт, що сфера спорту та дозвілля у сучасному суспільстві отримала специфічний статус, до нього прикута увага засобів масової інформації, які засобами екранної культури, формують стереотипи та моду у сфері конструювання тілесності [3; 11].

Отже, кожен професійний спортсмен на початку ХХІ ст. виступає тим, хто формує образ спорту як продуктивного засобу трансформації тілесності, здорового образу життя, сприяє інкорпоруванню певної тілесної моди у соціальну практику тощо. Таким чином, спортсмени трансформують усталений у культурі «традиційний» образ тіла, пропонуючи нові естетичні орієнтації для тілесних практик. Сучасний спорт постає важливим елементом культурної та економічної взаємодії у глобалізованому світі із відповідним потенціалом виступати ініціатором трансформації усталених естетичних уявлень про людське тіло.

У дослідженні ми виходили із евристичності розгляду особистості як єдності тілесних та духовних атрибутів. На нашу думку, становлення особистості є поступовим, гармонійним, розвитком його тілесних та соціальних характеристик, при цьому, саме тіло дозволяє людині здійснювати активність у оточуючому соціокультурному ландшафті, поставати суб'єктом комунікативних практик тощо. Отже, спортивна діяльність має виходити із постулату цієї єдності, коли тілесний розвиток резонує із зростанням соціокультурних навичок та утвердженням загальнолюдських цінностей. У цьому плані спорт постає однією із поширених у сучасному суспільстві технік трансформації чи, навіть, доповнення тілесності (пластична хірургія та хірургічні втручання аж до зміни статі, пірсінг, татування тощо) відповідно до вимог сучасної візуальної маскультури.

Сучасний спортсмен, з одного боку, реалізує соціальну місію як суб'єкт спортивної діяльності, а з іншого, постає суб'єктом інструменталізації свого тіла. Отже, моделювання особистості спортсмена, виходячи із факту, що ключові антропологічні події життя людини, як і взагалі всі інші антропологічні феномени, зумовлені наявністю у людини тіла, реалізується саме на перетині проблем тілесності та десоматизованих феноменів. Разом із тим, надмірна біологізація людини виступає однією крайностей, що має перебувати у дослідницькій оптиці при розробці спортивної проблематики. Плідним для більш глибоких досліджень філософських проблем тілесності як одного із вимірів спортивної діяльності, виглядає звернення до сучасних методологічних стратегій, зокрема, до підходів, пропонує у контексті антропотехнічного повороту у сучасній філософії.

Список використаних джерел

1. Алкемайер Т. Социология спорта. Телесные практики субъективации и самоинценировки / Т. Алкемайер // Логос – №3(54). – 2006. – С. 141-146.

2. Богданова Д.Ш. Спортивное тело как объект культурфилософского дискурса / Д.Ш. Богданова // Вестник ЛГУ им. А. С. Пушкина. Том 2. Философия. – 2012. – № 6. – С. 51-58.
3. Витол Э. Интеллектуализация техники – главный вектор современной эволюции / Э. Витол // Philosophy and Cosmology. – Том 12. – 2013. – С. 65-92.
4. Владленова И. Образ человека будущего: социально-философские исследования / И. Владленова // Future Human Image. – Том 2. – 2012. – С. 112-133.
5. Гомілко О. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі. – К.: Наук. думка, 2001. – 340 с.
6. Ібрагімов М. Філософія спорту в генезі історико-культурологічних студій та у вітчизняних перспективах / М. Ібрагімов // Філософська думка. – 2014. – №1. – С. 97-110/
7. Ібрагімов М. Філософія спорту: стан та перспективи розвитку / М. Ібрагімов // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 1. – С. 93-100.
8. Козачинська В.В. Суб'єкт інформаційного суспільства: «образ тіла», спорт та «виклики» тілесності / В.В. Козачинська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Науковий журнал.- Х.: ХОВНОКУ-ХДАДМ, 2012. – № 5. – С.76-79.
9. Константинов Д.В., Петров С.С. Філософія фізическої культури і спорту: перспективи метафізического похода / Д.В. Константинов, С.С. Петров // ОНВ. – 2012. – №3 (109). – С.85-88
10. Култаєва М. Невеличка екскурсія по філософських ландшафтах Петера Слотердайка / М. Култаєва // Філософська думка. – 2014. – № 3. – С. 20-40.
11. Свириденко Д. Феномен віртуальної реальності як інституціональний чинник інформаційного суспільства / Д. Свириденко // Наукові записки КУТЕП: Збірник наукових праць. Серія: Філософські науки. Вип. 7 / Редкол. Пазенок В.С. (голова). – К.: КУТЕП, 2010. – С. 197-208.
12. Харунжева М.А. Человеческая телесность и физическая культура: философские аспекты / М.А. Харунжева // Вестник ВятГУ. – 2016. – №2. – С. 25-28.
13. Loy, J. W. & Kenyon, G. S. (eds.) Sport, culture, and society. A reader on the sociology of sport. – London: MacMillan, 1969.
14. Svyrydenko D. Mobility Turn in Contemporary Society as an Educational Challenge / D. Svyrydenko // Future Human Image. – Vol. 3 (6). – 2016. – pp. 102-108.

References

1. Alkemayer T. Sotsyolohyya sporta. Telesnye praktyky sub'yektivatsyyu y samoynstsenyrovky / T. Alkemayer // Lohos – № 3(54). – 2006. – С. 141-146.
2. Bohdanova D.Sh. Sportyvnoe telo kak ob'ekt kul'turfilosofskogo dyskursu / D.Sh. Bohdanova // Vestnyk LHU im. A. S. Pushkina. Tom 2. Fylosofyya. – 2012. – № 6. – С. 51-58.
3. Vytol Э. Yntellektualyzatsyya tekhnyny – glavnyy vektor sovremennoy evolyutsyy / Э. Vytol // Philosophy and Cosmology. – Том 12. – 2013. – С. 65-92.
4. Vladlenova Y. Obraz cheloveka budushcheho: sotsyal'no-fylosofskoye yssledovaniya / Y. Vladlenova // Future Human Image. – Том 2. – 2012. – С. 112-133.
5. Homilko O. Metafizyka tilesnosti: kontsept tila u filososf'komu dyskursi. – К.: Nauk. dumka, 2001. – 340 s.
6. Ibrahimov M. Filosofiya sportu v henezi istoryko-kul'turolohichnykh studiy ta u vitchyznyanykh perspektyvakh / M. Ibrahimov // Filososf'ska dumka. – 2014. – № 1. – С. 97-110/
7. Ibrahimov M. Filosofiya sportu: stan ta perspektyvy rozvytku / M. Ibrahimov // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu. – 2014. – № 1. – С. 93-100.
8. Kozachyn's'ka V.V. Sub'yekt informatsiynoho suspil'stva: «obraz tila», sport ta «vyklyky» tilesnosti / V.V. Kozachyn's'ka // Pedahohika, psykholohiia, psykholohichni ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. Naukovyy zhurnal.- Kh.: KhOVNOKU-KhDADM, 2012. – № 5. – С.76-79.
9. Konstantynov D.V., Petrov S.S. Fylosofiya fyzycheskoy kul'tury y sporta: perspektyvy metafizycheskoho pokhoda / D.V. Konstantynov, S.S. Petrov // ONV. – 2012. – № 3 (109). – С.85-88
10. Kultayeva M. Nevelychka ekskursiya po filososf'kykh landshaftakh Petera Sloterdajka / M. Kultayeva // Filososf'ska dumka. – 2014. – № 3. – С. 20-40.
11. Svyrydenko D. Fenomen virtual'noyi real'nosti yak instyutsional'nyy chynnyk informatsiynoho suspil'stva / D. Svyrydenko //

Naukovi zapysky KUTEP: Zbirnyk naukovykh prats'. Seriya: filososf'ki nauky. Vyp. 7 / Redkol. Pazenok V.S. (holova). – K.: KUTEP, 2010. – С. 197-208.

12. Kharunzheva M.A. Chelovecheskaya telesnost' y fyzycheskaya kul'tura: fylosofskyye aspekty / M.A. Kharunzheva // Vestnyk VyatHU. – 2016. – № 2. – С. 25-28.

13. Loy, J. W. & Kenyon, G. S. (eds.) Sport, culture, and society. A reader on the sociology of sport. – London: MacMillan, 1969.

14. Svyrydenko D. Mobility Turn in Contemporary Society as an Educational Challenge / D. Svyrydenko // Future Human Image. – Vol. 3 (6). – 2016. – pp. 102-108.

Zavalniuk O., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Theory and Methodology of Physical Education, Faculty of Physical Education and Sports, National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov (Ukraine, Kyiv), LanaZav@i.ua

Sport in the context of modern philosophical problems of corporeality

In this article, we will try to outline the range of sports problems associated with the issue of physicality. In our opinion, the argumentation of our appeal to this problem should be strengthened precisely in the context of contemporary socio-cultural challenges. A well-known fact is that corporeality appears as one of the most problematic philosophical constructs of modern philosophy (physicality is reliably investigated within the framework of the problem of postmodern deconstruction, feminist, gender studies, etc.). Consequently, bypassing the problem of corporeality would mean – to distance itself from current problems and research methodologies.

Keywords: sport, problems of corporeality, socio-cultural challenges.

* * *

УДК 796.011

Ібрагімов М. М.,
доктор філософських наук, професор,
Національний університет фізичного виховання
і спорту України (Україна, Київ),
Mikhail-ibragimov@ukr.net

Колядич Е. В.,
абсольвент, Національний університет фізичного
виховання і спорту України (Україна, Київ)

СУПЕРЕЧЛИВІ ТЕНДЕНЦІ ВПЛИВУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

На основі діяльнісного підходу і культурно-антропологічної методології розглядається протилежні позитивні і негативні впливи загальної оздоровчої фізичної культури і спорту високих досягнень на здоров'я людини. Акцентовується культурно-історична цінність фізичної культури як сфери суспільної діяльності на життєдіяльність особистості у всіх видах творчості. У сучасних умовах домінування інформаційних технологій фізична культура сприяє збереженню здоров'я людської тілесності, громадській активності і протидії загрозам антропокатастрофи. Йдеться про гуманістичну сутність оздоровчої фізичної культури, яка використовує новітні технології, переосмислюючи і по-новому застосовуючи давні тілесні практики, поєднуючи їх із сучасним стилем життя. Фізична культура у педагогічній практиці є важливим засобом морального виховання підлітків, вироблення у них активної життєвої позиції. Спорт високих досягнень є провідником культурної глобалізації.

Ключові слова: фізична культура, спорт, оздоровчі технології, цінність, здоров'я, рухова активність.

Теоретико-практична проблема полягає у розкритті філософсько-аксіологічної сутності спорту і фізичного виховання, що проєктується, виявляється, конструюється в історичних культурологічних смислах. Щоб відповісти на питання про загальнолюдську життєво-смыслову ціннісну значущість фізичної культури, необхідно стисло розглянути взаємозв'язок культури, філософії та історію духовно-практичної діяльності людей в системі загальнолюдських цінностей Істини, Добра та Краси, які екстраполюються (переносяться) в фізкультурно-спортивному світогляді у вигляді символів **сили, краси і цілісності**, що стимулюють рухову тілесну активність людини.